

בס"ד. ש"פ בהעלותך, י"ט סיון, ה'תשכ"ד

(הנחה בלתי מוגה)

בהעלותך את הנרות וגו'.¹ הנה מ"ש נרות לשון רבים קאי בפשטות על נרות המנורה שהיו שבעה נרות. ויש לפרש גם שנרות לשון רבים רומז על ב' סוגי נר, הא' הוא מ"ש² נר הוי' נשמת אדם, והב' הוא מ"ש³ כי אתה נרי הוי', וכמארז"ל⁴ אמר הקב"ה לאדם נרי בידך ונרך בידי כו'. ועז"נ בהעלותך את הנרות, שקאי על ב' הנרות, נר הוי' נשמת אדם, ואתה נרי הוי', ובשניהם צ"ל עבודת האדם, שזהו"ע בהעלותך את הנרות.

(ב) **ויובן** בהקדם המבואר בד"ה רני ושמחי בת ציון⁵ [שפסוק זה הוא התחלת ההפטרה דפרשת בהעלותך⁶, וישנם כו"כ מאמרים השייכים לפ' בהעלותך שמתחילים בפסוק זה] בביאור הטעם שכנסת ישראל נקראת בשם בת, דאיתא במדרש⁷ משל למלך שהיתה לו בת כו' לא זו מחבבה עד שקראה בתי כו', לא זו מחבבה עד שקראה אמי וכו'. ומקדים שצריך להבין מ"ש נר הוי' נשמת אדם, היינו, שהנשמה קרוי' נר של שם הוי', והרי פעם אמר הכתוב כי אתה נרי הוי', היינו, שהוא ית' נקרא נר של נשמות ישראל. ויש לומר, שב' ענינים אלו, כי אתה נרי הוי', ונר הוי' נשמת אדם, הם בהתאם לב' הענינים דבתי ואמי. והיינו, דמ"ש כי אתה נרי הוי', שהקב"ה נקרא נר שמאיר לישראל, הרי זה באופן שנש"י הם המקבלים, שזהו"ע בתי, שהבת היא בבחי' מקבל. ומ"ש נר הוי' נשמת אדם, שנש"י הם נר שמאיר להוי'⁸, הרי זה באופן שנש"י הם בבחי' משפיע, שזהו"ע אמי.

(ג) **וממשיך** בהמאמר, אך הענין יובן בהקדם ענין מ"ש⁹ כל הנשמה תהלל י"ה. ומוסיף הצ"צ בהגהה¹⁰, שמה שהקדים רבינו

(1) גוכתי"ק) ממאמר הצ"צ ש"פ בהעלותך תרט"ז, ובהנסמן שם.
(2) זכרי' ב, טו.
(3) שמו"ר ס"פ פקודי. שהש"ר ספ"ג.
(4) ראה במדב"ר פט"ו, ה.
(5) תהלים קג, ו.
(6) סה"מ תרכ"ז ע' שכב.

(1) ריש פרשתנו.
(2) משלי כ, כז.
(3) שמואל"ב כב, כט.
(4) דב"ר פ"ד, ד.
(5) ראה תו"א מקץ לו, א ואילך. ועם הגהות אוה"ת חנוכה שיג, ב ואילך. וראה סה"מ — תרכ"ז ע' שכא ואילך (הנחת אדמו"ר מהר"ש

ז"ל בפסוק כל הנשמה הוא מפני שעליית המלכות היא בבחי' אמי, בחי' בינה, ונשמה היא ג"כ בחי' בינה, כמ"ש¹¹ נשמת שד"י תבינם, לכן הקדים בפסוק זה. ומבאר, שתהלה הוא מלשון בהילו נרו עלי ראשי¹², שהוא לשון הארה, דקאי על התהוות כל העולמות שהוא מהארה בלבד. אך כדי שיוכל להיות ענין של הארה, צריך להיות תחילה ענין הצמצום. וזהו מ"ש¹³ כי בי"ה ה' צור עולמים, ואמרו חז"ל¹⁴ ביו"ד נברא העולם הבא, היינו, שכדי שיוכל להיות התהוות עולם הבא הרי זה ע"י אות יו"ד, שהו"ע הצמצום. ואעפ"כ הנה עולם הזה נברא בה"א, כפי¹⁵, אילו היתה גם בריאת עוה"ז ע"י יו"ד, הי' החיות מצומצם יותר מדאי, ואז הי' יכול להיות יניקה לחיצונים. וכמו שמצינו בענין השערות¹⁶, שבנזיר הרי זה ענין של קדושה, כמ"ש¹⁷ קדוש יהי' גדל פרע שער ראשו, משא"כ בלויים נאמר¹⁸ והעבירו תער על כל בשרם (דלא כמו בכהנים, ובפרט בכה"ג, שהשערות הם המשכות עליונות כו'¹⁹), ועד"ו באשה שאמרו חז"ל²⁰ שער באשה ערוה. והיינו, לפי שענין השערות מורה על המשכה מצומצמת ביותר, כמשל השערה שעם היות שנמשך בה חיות מהמוח ועי"ז נעשה בה ענין הגידול, הרי זה רק חיות מצומצם ביותר עד כדי כך שבהחתך השערה לא יכאב למוח כלל (דלא כמו אברי הגוף שיש בהם ריבוי חיות כו'). ולכן שייך ענין הקדושה לבחי' שערות, דדוקא השערה מורה על ענין הקדושה, דלהיותו קדוש ומובדל אי אפשר להיות ממנו המשכה רק ע"י בחי' שערות דוקא, כמ"ש²¹ ושער רישי' כעמר נקא. אבל למטה אי אפשר שיומשך ע"י שערות, שזהו"ע שער באשה ערוה, כי אשה רומז לבחי' החיות המתלבש בעולמות שהוא בחי' נוקבא, וכשיומשך משם באופן של צמצום ע"י שערות, הנה מחמת ריבוי הצמצומים יוכל להיות יניקת החיצונים. וזהו ששער האשה צריך להיות מכוסה²², היינו, שענין הצמצום לא יהי' בגילוי. וכמו כן בלויים, שלהיותם מבחי' הגבורות, הנה כשיומשך מהם השפע ע"י שערות וצמצומים אזי תהי' יניקת החיצונים, ולכן נאמר בהם והעבירו תער על כל בשרם. וזהו גם הטעם שעוה"ז נברא בה"א ולא ביו"ד, כדי שלא יהי' הצמצום ביותר, שאז תהי' יניקה לחיצונים. ובפרטיות יותר, הנה בשם הוי'

17) נשא ו, ב.

18) פרשתנו ח, ז.

19) ראה לקו"ת קרח נד, ב.

20) ברכות כד, א.

21) דניאל ז, ט.

22) ראה גם אג"ק חט"ו ע' תטו.

11) איוב לב, ח.

12) שם כט, ג.

13) ישעי' כו, ד.

14) מנחות כט, ב.

15) ראה לקו"ת ר"פ בשלח.

16) ראה לקו"ת אמור לא, סע"ד ואילך.

המ"צ להצ"צ קד, סע"ב ואילך.

יש ב' ההי"ן, ה"א ראשונה וה"א אחרונה. ומה שאמרו חז"ל בה"א נברא עוה"ז, קאי על ה"א אחרונה, אלא ששרשה מה"א ראשונה, שהיא בחי' עוה"ב. והיינו שרק בריאת עוה"ב הי' ביו"ד, אבל עוה"ב עצמו הוא בחי' ה"א (ראשונה)²³. וזהו כל הנשמה תהלל י"ה, שעבודת האדם היא להמשיך בחי' י"ה, שזהו פי' תהלל, מלשון כהלו נרו, לשון הארה, היינו שיהי' הארת יו"ד ה"א להיות ביו"ד נברא העוה"ב ובה"א נברא העוה"ז. ומ"ש כל הנשמה תהלל י"ה, נשמה דייקא, אף שבנפש האדם יש ג' בחינות נר"נ, הרי זה לפי שנשמה הוא מלשון נשימה, כדרשת חז"ל²⁴ עה"פ כל הנשמה תהלל י"ה, על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא, וענין הנשימה הוא בחינת רצוא ושוב, כמ"ש²⁵ אשום ואשוף יחד, ששואף ההבל ונכנס ויוצא, ועי"ז נמשך גם כללות חיות העולמות באופן של רצוא ושוב.

(ד) **ויש** להוסיף ולבאר דיוק הלשון כל הנשמה גו', ע"פ המבואר במאמר אדמו"ר הזקן (בביכל כת"י שנפדה לאחרונה מן השבי') ד"ה ועשה לי מטעמים²⁶ (לאחרי המאמר ד"ה אל יתהלל גו'²⁷ שנאמר בשבת שלפני²⁸), ומבאר פירוש מטעמים, שהמשל על תפלת ישראל הוא בלשון אכילה, כמ"ש²⁹ באתי לגני אחותי גו' אכלתי גו'. והנה עד"מ הסעודה יש בה כמה מינים, יש שהוא למזון, כמו הלחם, ויש שהוא לתענוג, כמו מיני מעדנים דגים ובשר, ויש שהוא למתק המאכל שיאכל לתיאבון יותר, ויש שהן להוסיף טעם חזק במאכל, כמו הפלפלין ושאר דברים חריפים. וכשם שבמאכל גשמי גם אם יחסר מלח או פלפלין יחסר התענוג, כן הוא גם בענין תפלת ישראל, שאם אין מוכללת תפלת ישראל בכל מינים כאלה לא נקראת אכילה. ולכן אמרו רז"ל³⁰ כל תענית שאין בה ממושעי ישראל אינה תענית. וזהו ועשה לי מטעמים³¹, משישים ריבוא נשמות ישראל כו'. ועפ"ז יש לבאר גם הדיוק דכל הנשמה גו', שהענין דתהלל י"ה שנעשה על ידי עבודת הנשמה, בחי' בינה (נשמת שד"י תבינם), שלמעלה מנפש ורוח, שייך לכאו"א מישראל, כל הנשמה, דקאי על כל הסוגים וכל אופני העבודה שבנשמות ישראל.

23 ראה גם תניא אגה"ק ס"ה (קז, ב).
 לקו"ת בשלח שם.
 24 ב"ר פי"ד, ט.
 25 ישעי' מב, יד. וראה פרש"י חגיגה יב,
 ב ד"ה ורוחות. ב"ר שם. רמב"ם הל' יסוה"ת
 פ"ד ה"ט.
 26 נדפס לאח"ז במאמרי אדה"ז תקס"ח
 ח"א ע' מג.
 27 מאמרי אדה"ז שם ס"ע מא ואילך.
 28 ד"ה ואהי' אצלו אמן דש"פ נשא
 (לעיל ע' 86 ואילך).
 29 שה"ש ה, א. וראה ספר הליקוטים —
 דא"ח להצ"צ ערך אכילה ס"ע אקסה ואילך.
 30 כריתות ו, ב.
 31 תולדות כז, ד.

(ה) **וזהו** גם מ"ש נר הוי' נשמת אדם, היינו, שהנשמה היא הנר של הוי', היינו, שהיא פועלת הגילוי דהוי', שיהי' הענין דיו"ד ה"א, ביו"ד נברא עוה"ב ובה"א נברא עוה"ז (כנ"ל בפירוש כל הנשמה תהלל י"ה). אך כדי שיוכלו נשמות ישראל להיות נר הוי', לפעול הענין דיו"ד ה"א כו', הנה על זה צריך נתינת כח מלמעלה. ועז"נ כי אתה נרי הוי', שזהו הכח שניתן מלמעלה לנש"י שעיי"ז יהיו יכולים להיות נר הוי'. והיינו, שתחילה מקבלים נש"י הגילוי דנרי הוי', ואז הם בבחי' בתי, ועיי"ז נעשים אח"כ נר הוי', שפועלים למעלה להיות הגילוי די"ה (תהלל י"ה), ואז הם בבחי' אמי.

והנה מש"נ כי אתה נרי הוי' (שהו"ע ההמשכה מלמעלה למטה, נתינת כח מלמעלה לנשמות ישראל שיוכלו לעבוד עבודתם מלמטה למעלה ולהיות נר הוי') הרי זה בנוגע לעבודת הצדיקים. אמנם, עיקר הענין דבחי' אמי (שנשמות ישראל פועלים למעלה) נעשה ע"י עבודת התשובה (שלמעלה מהעבודה דתומ"צ)³². ועז"נ בהמשך הכתוב (כי אתה נרי הוי') והוי' יגי' חשכי, שזוהי הנתינת כח מלמעלה לעבודת הבעלי תשובה, שמצד עצמם נמצאים הם בחושך, ויש צורך שהוי' יגי' חשכי, ועיי"ז יוכלו גם הם להיות בבחי' נר להוי'³³.

(33) חסר הסיום (המור"ל).

(32) ראה אוה"ת בא ע' רנח. ח"ח ס"ע ב'תתק"ח.